

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

תוכן עניינים

1. א. טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ... אינו לוקה.....
2. ב. בטומאת הגוף ... בטומאת בשר ... אינו לוקה.....
2. ג. והבשר לרבות עצים ולבונה.....
3. ד. שקדשו בכלי דנעשה כמי שקרבו כל מתיריו ... כל שיש לו מתירים משקרבו מתיריו כל שאין לו מתירין משקדש בכלי.....
5. ה. המעלה אברי בהמה טמאה ע"ג המזבח ... לוקה ... בחיה ... עובר בעשה ... בקר וצאן אמרתי לך ולא חיה.....
7. ו. פסול מהו שיעשה שירים אמר ליה אין עושה שירים אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו הואיל ומרצה לפיגולו.....
8. ז. מנין לחטאת שקיבל דמה בארבעה כוסות ונתן ד' מתנות מכוס אחד שכולן נשפכין ליסוד תלמוד לומר ואת כל דמה ישפך.....
9. ח. ההוא למעוטי שירים שבצואר בהמה.....

דף לד.

א. טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ... אינו לוקה

כבר התבאר במסכת מכות דף יד: שטמא¹ שאכל את הקודש אינו חייב כרת על קדש שיש לו מתירין עד שיאכל ממנו אחר שקרבו מתיריו, ויותר לאכילת טהורים².

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יח הלכה ז יב טז
² ליקוטי הלכות מעילה ז ע"א בדפו"י תורת הקדשים אות יח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כגון גבי קרבנות בעלי חיים שמתיריו הוא זריקת הדם³, ומנחות הקומץ והלבונה מתירין השירים לכהנים, ושני כבשי עצרת מתירין שתי הלחם לכהנים.

אבל אם אכל את הבשר קודם זריקת הדם, או המנחה קודם שיקריב הקומץ והלבונה וכיו"ב, אינו לוקה משום טמא שאכל את הקדש.

ב. בטומאת הגוף ... בטומאת בשר ... אינו לוקה

עוד התבאר שם ולעיל דף לג: שגם אדם טהור⁴ שאכל כזית מקדשים שנטמאו לוקה⁵, שנאמר (ויקרא ז פסוק יט) וְהַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר יִנַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכַל וְאֵע"פ שכתוב זה נאמר בקרבן מלואים, הוא הדין לשאר הקרבנות ואפילו האוכל כזית מלבונת המנחה שנטמאת אחר שנתקדשה בכלי לוקה. שגם היא חלק מחלקי הקרבן.

אחד קדשים שנטמאו לפני כפרה או לאחר כפרה, בין שנטמאו באב הטומאה או בולד הטומאה של דברי תורה, אבל אם נטמאו בטומאות⁶ של דבריהם אינו לוקה על אכילתן, אבל מכין אותן מכת מרדות.

ואינו לוקה אלא האוכל אחר זריקת דמים, אבל אם אכל קודם זריקה אינו לוקה משום אוכל קודש טמא אבל מכין אותן מכת מרדות.

ג. והבשר לרבות עצים ולבונה

³ והחינוך מצוה קסז כתב, עד שיקרבו מתירין היינו האימורין, והוא בודאי טעות המעתיק, כי תלוי בזריקת הדם, כמבואר בזבחים ל"ד ע"א וברמב"ם כאן (מנחת חינוך שם אות ד)
⁴ רמב"ם פסולי המוקדשין הלכה יב וחינוך מצוה קמה
⁵ ועיין במנחת חינוך שם אות ב שהאריך לבאר אמאי אינו לוקה משום הלאו הנאמר במעשר שני על אכילתו בטומאה וכ"ש לקדשים שיהיה חייב ואע"ג שאין מזהירין מן הדין הכא מזהירין מן הדין עיי"ש הטעם ועיי"ש האריך ביישוב דבר זה וכן בביאור הטעם שאינו לוקה משום לא תאכל כל תועבה
⁶ ועיין מנחת חינוך שם אות ד שחקר על איזה טומאה לוקה אם דוקא על ראשון ושני או גם על שלישי ורביעי ואכמ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מעלה יתירה⁷ עשו חכמים⁸ בקדשים, שהעצים והלבונה אף ע"פ שאינן אוכלין, הרי הן מתטמאין כאוכל לענין הקרבנות ויפסלו העצים והלבונה בטומאה זו למזבח ואין מקריבין אותן. וי"א⁹ שזהו רק משעת ההקדש אך לאחר שנתקדשו בכלי שרת חיבת הקודש מכשרתן להתחייב עליהם מלקות מדאורייתא. וי"א¹⁰ שטומאתן מן התורה שנאמר (שם) וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יֵנַע בְּכָל טָמֵא לרבות עצים ולבונה, למרות שאינם בני אכילה.

ד. שקדשו בכלי דנעשה נמי שקרבנו כל מתיריו ... כל שיש לו מתירים משקרבנו מתיריו כל שאין לו מתירין משקדשו בכלי

שני בזיכי לבונה¹¹ מתירין לחם הפנים לכהנים. ולפיכך אם אכל את הבשר קודם שיקריב והלבונה, אינו לוקה משום טמא שאכל את הקדש.

⁷ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ו הלכה ח

⁸ זהו לשון הרמב"ם וכתב בכס"מ שכונתו שהיא מעלה מדרבנן וכן דעת רש"י בפסחים דף לה. וכ"כ המל"מ בדעת רבינו, ובלח"מ הקשה שבהלכות פסולי המוקדשין פרק יח הלכה יב כתב רבינו להדיא האוכל כזית מלבנות המנחה שנטמאת אחר שנתקדשה בכלי לוקה, בס' תפארת יעקב על חולין בדרף ל"ז כתב זה דכונת הרמב"ם שהמנחה נטמאה וממילא נפסלה הלבונה שנתקדשה בכלי עם המנחה ובוהו גלי קרא דהלבונה נחשבת כאוכל וחייב האוכלה, וכ"כ במעשה רקח אך עיין אבהא"ז שהקשה עליו דא"כ לא הוי ללקות משום והבשר אשר ינע

⁹ עיין אבהא"ז שם שהילק דקודם קידוש כלי הוי דרבנן ומעמא משום דקרא דוהבשר אשר ינע בכל טמא לא יאכל קיי"ל בזבחים דף ל"ד כרבא דהוא דוקא לאחר זריקה ואמר שם דמה דמרבין לרבות עצים ולבונה הוא כשקדשו בכלי דנעשה כמו שקרבנו מתיריו, ואף דבשר שנטמא קודם זריקה ואכל לאחר זריקה חייב כדתניא במנחות דף כ"ה ע"ב מ"מ עצים ולבונה דמרבין מהך קרא לדין טומאה אמרינן דלא איתרבו אלא דומיא דוהבשר דהוי כבר לאחר זריקה, וגבי עצים ולבונה אחר קדוש כלי, ולפי"ז נוכל לומר דכאן מיירי לפני קדוש כלי. וכ"כ ערוך השולחן העתיד הלכות איסורי מזבח סימן ס סעיף בא דוודאי לאחר שנתקדשו בכלי שרת מטמאים מדאורייתא מפני חיבת הקדש, כדאמרינן בחולין (לו, ב): חיבת הקדש דמכשרת מדאורייתא מנלן, ומסיק מכל טהור יאכל בשר לרבות עצים ולבונה, והא דמעלה דרבנן זהו משעת ההקדש גם קודם שנתקדשו בכלי שרת.

¹⁰ כ"ד תוס' כאן ד"ה ואפילו הכי רבינו קרא וכן כתב הלח"מ בדעת הרמב"ם למרות שכתב מעלה עשו חכמים. ועיין מעשה רקח שהקשה עליו "אך קשה לי על דבריו דע"כ הך טומאה דעצים ולבונה אינה אלא מכח דחיבת הקדש דמשוה להו אוכלה וכדאיתא במנחות דף ק"א ובסוף פ"י דטומאת אוכלין פסק רבינו להדיא דחיבת הקדש אינה אלא מדבריהם ואף שהראב"ד ז"ל השיגו שם שהיא מה"ת הרי מרן ז"ל הליץ על רבינו דאינה אלא מדבריהם" ועיין מרכבת המשנה (העלמא) הלכות שאר אבות הטומאה פרק יא הלכה ו שכתב שכונת רבינו שלטמא אחרים אינו אלא מעלה דרבנן אבל פסול גופם דאורייתא הוא ולהכי לוקה.

¹¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יח הלכה טז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

זה הכלל כל שיש לו מתירין אין חייבין עליו משום טמא עד שיקרבו מתיריו בהלכתו, וכל שאין לו מתירין כיון שקדש בכלי חייבין עליו משום טומאה.

וכיון שהיתה לו שעת הכשר לאכילה לטהורים אפילו אם אח"כ נאסר באכילה כגון שיצא הבשר חוץ לעזרה או שנטמא הבשר או שעבר זמנו שנעשה נותר חייב עליו אם אכלו בטומאת הגוף אף משום לאו זה.

אבל אם לא היתה¹² לו שעת היתר לאכילה לטהורים כלל, וכגון שפיגל במחשבת חוץ לזמנו או פסל במחשבת חוץ למקומו, שנאסר הבשר עוד קודם שקרבו מתיריו אינו חייב האוכלו בטומאת הגוף משום לאו זה.

וכן אם יצא הבשר כולו קודם זריקה חוץ לעזרה שאע"ג שע"י הזריקה הקרבן הורצה מ"מ אינו מכשירו לאכילת טהורים אבל אם יצא רק מקצתו אע"ג שיצא קודם זריקה חייב עליו אחר שיזרם אם אוכלו בטומאת הגוף.

בין אם נטמא¹³ הבשר קודם שיטמא גופו ובין אם נטמא גופו קודם שיטמא הבשר הואיל וקרבו המתירין ואחר כך אכל חייב כרת, וכן אם אכל מבשר חטאות הנשרפות והוא טמא אחר שנזרק דמם הרי זה חייב כרת.

אע"ג¹⁴ שדברים שאין להם מתירין כגון בשר חטאות הנשרפות ומנחות הנשרפות¹⁵ אין חייבין עליהן משום פגול, חייבין עליהם משום טמא אחר שיקדשו בכלי שהוא מכשירן לאכילה האמורה בהם¹⁶, וכן המתירין עצמן כגון הקומץ והיין אע"פ שאין חייבין עליהם משום פגול חייבין עליהן משום וטמא, חוץ מן הדם שאין חייבין עליו משום טומאת הגוף לעולם אלא משום דבר אחד בלבד.

טמא שאכל¹⁷ אימורין בין של קדשי קדשים ובין של קדשים קלים אע"ג שאינם עומדים לאכילה, חייב כרת כיון שניתר לאכילת גבוה.

¹² ליקומי הלכות מעילה י ז ע"א בדפו"י בתורת הקדשים אות יח

¹³ שם וליקומי הלכות זבחים קו ע"א [סה ע"ב בדפו"י] בתורת הקדשים אות א

¹⁴ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יח הלכה ח יז

¹⁵ כגון מנחת כהנים וכהן משיח ונסכים (רש"י זבחים מה ע"ב ד"ה יש לו מתירין)

¹⁶ רש"י זבחים שם

¹⁷ שם הי"ח ליקומי הלכות מעילה י [ד ע"ב דפו"י] עין משפט אות ת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הַנִּתּוּן לְמִשְׁחָא בְרַף הַיּוֹמִי

מִסַּנֵּת זְבָחִים

אבל פסח¹⁸ שלא נצלה, ולחמי תודה שלא הורמה חלתן, הרי זה חייב כרת¹⁹ משום טומאת הגוף, אע"פ שאינן ראויין למה שהן שהרי אינם ראויים עדיין לאכילה אף לטהורים²⁰.

**ה. המעלה אנרי בהמה טמאה ע"ג המזבח ... לוקה ... בחיה ...
... עובר בעשה ... בקר וצאן אמרתי לך ולא חיה**

כל הקרבנות הם מחמשה²¹ מינים שלשה מיני בהמה ושנים מיני עופות, וכולם מפורשים בתורה בריש פ' ויקרא (א פסוק ב ופסוק יד) מן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבָּנְכֶם. וְאִם מִן הָעוֹף עֲלֶה קִרְבָּנוּ לַה' וְהִקְרִיב מִן הַתְּרִים אוּ מִן בְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת קִרְבָּנוּ.

ועל אף שבכל התורה חיה בכלל בהמה, דרשו בת"כ, יכול אף החיה שהיא קרויה בהמה, ת"ל מן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן, אמרתי לך ולא חיה.

¹⁸ שם הי"ט

¹⁹ בספ"ג דזבחים (דף ל"ז): אמר רב חסדא מרגלא בפומיה דרב דימא בר חיננא בשר פסח שלא הוצלה ולחמי תודה שלא הורמה חייבין עליהם משום טומאה אמר רבא תדע דתניא אשר לה' לרבות אימורי קדשים קלים לטומאה אלמא אע"ג דלאו בני אכילה נינהו חייבין עליהם משום טומאה ה"נ אע"ג דלאו בני אכילה נינהו חייבין עליהם משום טומאה ולא היא התם אימורי קדשים קלים חזו לגבוה לאפוקי בשר פסח שלא הוצלה ולחמי תודה שלא הורמה דלא חזו לא לגבוה ולא להדיוט, לישנא אחרינא אימורים לא חזו ולא היא הנך חזו למילתייהו הני לא חזו כלל, דמשמע לכאורה דכיון דאסיקנא ולא היא אידחייא לה מהלכתא ויש לתמוה על רבינו שפסקה. וצ"ל שרבינו סובר דלא אמרינן ולא היא אלא לדחויי ראייה דבעא רבא לאתויי מאימורי קדשים קלים אבל עיקר דינא דאמר רב חסדא מרגלא בפומיה דרב דינא בר חיננא לא אידחי (בספ משנה שם)

²⁰ דהיינו אע"ג שאינו חייב כרת על קדש שיש לו מתירים עד שיאכל ממנו אחר שקרבו מתיריו ולפ"ז הוה ס"ד דה"ה לפסח שלא נצלה ולחמי תודה שלא הורמה חלתן מאחר שאינם ראויין כמות שהן הם דומים לאוכל קדש קודם שיקרבו מתיריו ולא ליחייב כרת עליהו קמ"ל: (בספ משנה שם)

²¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק א הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

לפיכך המקריב²² איברי חיה טהורה עובר בעשה²³ ואינו לוקה, מן הפקר ומן הצאן תקריבו הא מן החיה לא תקריבו ולא הבא מכלל עשה עשה²⁴.

המקטיר איברי בהמה טמאה על גבי המזבח י"א²⁵ שלוקה, ואף על פי שאיסור הקרבתה מכלל עשה שהרי נאמר מן הטהורה אכול ומן הטהורה הקרב הא טמאה לא תאכל ולא תקריב, כשם שלוקה על אכילת הטמאה הבא מכלל עשה כך לוקה על הקרבתה, וי"א²⁶ שאינו לוקה אלא הרי הוא הלאו הבא מכלל עשה.

²² רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ה הלכה ו

²³ עיין מ"מ שכתב רבינו לא מנה עשה זה בכלל העשין והרמב"ן מנאו. ועיין במגילת אסתר בהוספות הרמב"ן מצוה י' מה שכתב וז"ל נראה לי כי מה שלא מנאה הרב לפי שמאמרם, "זה עובר בעשה" אין פירושו שיהיה עשה בהקרבת הבהמות, רק שיש לו איסור בהקרבת החיה כעובר על עשה אחד מאותו שבא בתורה, וכונתו הוא כמו שכתב שם במצוה י"א במה שמנה הרמב"ם מצות עשה דעליה השלם כל הקרבנות כולם וז"ל מה שלא מנאה הרב הוא לפי שאין פירושו מאמרם של לאו הבא מכלל עשה עשה שיהיה מצות עשה רק שעונשו כעובר על עשה עכ"ל.

²⁴ עיין או"ש שהקשה אטו מי גרע מאיברי בע"מ דלוקה, וכן ללישנא בתרא דסבר ר"ל בחיה דאינו עובר בלא כלום, האם מותר להקטיר איברי חיה ע"ג המזבח, אטו קדושה חלה עליהו, והוי חולין בעזרה. ונראה דכן הוא דקדושה אינה חלה על חיה ומכש"כ בהמה טמאה וכתב ליישב בזה נראה דפליגי אם העלה איברי חיה, אעפ"י דהן חולין העלה אותן לשם עצים, דמצד חולין אינו עובר, ומצד זה עובר מלאו הבא מכלל עשה, דכתיב מן הבקר ומן הצאן כו' קרבנכם, ועצים איקרו קרבן גם לרבנן, כמבואר מנחות (דף כ' ע"ב) יעו"ש בתוס' ד"ה לדברי רבי, וכן ללישנא קמא בבהמה טמאה פליגי אם נותנו לשם עצים, ודוק. אולם עיין תורת הקדשים כב. אות י שכתב המעלה אברי חי טהורה על גבי המזבח הקרבן פסול ועובר בעשה משמע דס"ל שחל בו הקדושה. ²⁵ רמב"ם שם ומפרש בגמ' לא כדפירש"י באברי בהמה טמאה דכולי עלמא לא פליגי שאינו אלא בעשה אלא היינו לומר דכ"ע לא פליגי דלוקה משום דאזהר עליה בלאו. ולוקה. וטעמו דק"ו הוא כיון דבהמה טמאה גריעא מבעל מום כשהזהירה תורה על הקרבתו בלאו יש לנו להביא בהמה טמאה לאסור הקרבתה בלאו מק"ו ויש לחוק דין זה יותר דכיון דאשכחן דאפיק רחמנא בעל מום בלשון בהמה טמאה כדאמרינן בר"פ כל המנחות (דף ק"א) ובסוף תמורה (דף ל"ב) ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנו קרבן לה' בבעלי מומין שיפדו הכתוב מדבר כי אסר רחמנא להקריב בעל מום בלאו בהמה טמאה בכלל. והוא מיוסד על פירוש הרב המניד ז"ל דכיון דאית ביה עשה לא מיקרי אזהרה מן הדין ודלא כהרמב"ן ז"ל שכתב בפירושו החומש דמיקרי אזהרה מן הדין. כס"מ ולח"מ שם. ובאבהא"ו כתב דילפינן הקרבת טמאה מאכילת טמאה והוא בגדר בנין אב (ועיין בס' הכריתות בית ג') דכיון דמציינו דאסר הכתוב אכילת טמאה ואסר הכתוב הקרבת טמאה כמו דבאכילת טמאה מפורש אח"כ דאיכא לאו ה"נ איכא לאו בהקרבת טמאה, ואין להקשות דא"כ הוי למד מן הלמד דהא אכילת טמאה למד מק"ו ודבר הלמד מק"ו אינו חוזר ומלמד בבנין אב בקדשים כדאיתא בזבחים, אבל באמת לא קשה דכיון דאמרינן דהוא גלוי מילתא ולוקין ע"ז, א"כ אין זה כמו דבר הלמד בק"ו אלא כמו דכתיב בפי' ושפיר ילפינן בזה בבנין אב, אלא דלפי"ז צריך לומר דסובר הרמב"ם דלוקין על דבר שגלמד בבנין אב, שהוא מה מציינו אף שאין עונשין מן הדין בדבר הגלמד מק"ו.

²⁶ השגות הראב"ד שם שכך הוא פשטות הגמ' שכ"ע לא פליגי שאינו אלא לאו הבא מכלל עשה ואין לוקין עליו וק"ו מבעל מום אין אומרים כיון שאין עונשין ומוהירין מן הדין.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

דף לד:

ו. פסול מהו שיעשה שירים אמר ליה אין עושה שירים אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו הואיל ומרצה לפיגולו

כבר התבאר לעיל דף יד: ודרף טו. ודרף לב. שכל הזבחים שקיבל דמם אחד מן הפסולין לעבודה, או שהוליך את הדם למזבח, או שזרקו למזבח כהלכתו²⁷, נפסל הזבח²⁸.

דם שהוליכו הפסול לעבודה והחזירו לכשר והוליכו, או שהוליכו הכהן תחילה והחזירו ונתנו לפסול והוליכו, הואיל והוליכו הפסול בין בתחילה בין בסוף נפסל הזבח. אולם אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל²⁹.

קיבל הפסול³⁰, אם נשאר דם הנפש חוזר הכשר ומקבל ומוליך וזורק, שאין הפסולין לעבודה עושין הדם הנשאר שירים. מלבד בפסול טומאה הואיל והוא ראוי לעבודה בקרבן הבא בטומאה עושה שירים, כיצד קיבל הטמא, אף על פי שקיבל אחריו הכשר דם הנפש וזרקו נפסל הזבח, שזה שקיבל

²⁷ ומ"ש רבינו כהלכתו נראה דה"ק אפילו אם זרקו כהלכתו נפסל הזבח, ויותר נראה לומר דדוקא זרקו כהלכתו פסל אבל זרקו שלא כהלכתו לא פסל דלא חשיבא זריקה. כס"מ וכ"כ בהר המוריה שזרקו שלא כהלכתו לא נפסל הזבח

²⁸ נראה מדברים אלו דדוקא בקבלה והולכה וזריקה אם נעשה אחת מכל אלו ע"י אחד מן הפסולין נפסל הזבח אך בהולכת איברים לכבש לא נפסל הזבח אף דלמצוה צריך כהן כשר וכמ"ש הלכה כ"ב. אך קשה מההיא דפ"ק דזבחים (דף י"ד) דפריך והרי הולכת איברים לכבש דעבודה שאפשר לבטלה היא ופסולה כזר דכתיב והקריב הכהן את הכל המזבחה ואמר מר זו הולכה לכבש ומשמע התם דמדמינן הולכת איברים להולכת דם לענין פסול. מל"מ שם. אפ"ל דרבינו דמיירי בפסול הזבח ואילו בהולכת איברים לכבש הזבח לא נפסל כיון דהקטרה לא מעכב, ועוד י"ל דהא שמאל כשר בהולכת איברים לכבש וי"ל דה"ה שאר פסולין כמו שיכור ואונן (עיין זבחים כ"ד ב') ורבינו כולל כאן כל פסולי עבודה לכן נקט הולכת דם אי נמי י"ל דבהולכת איברים לכבש מהני בה תקנה להחזירה לאחוריו ועוד י"ל כיון דלא מעכבא כפרה אינו פסול רק לכתחלה ולא בדיעבד. הר המוריה שם.

²⁹ כמבואר לעיל בפסולי המוקדשין פרק יד הלכה ב, ובפיה"מ זבחים פרק ג משנה ב
³⁰ רמב"ם שם הלכה כח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

הכשר באחרונה שירים הוא ואינו כלום³¹. וי"א³² שרק אם זרק נעשה שירים אך אם רק קיבל אינו עושה שירים ויחזור הכשר ויקבל.

ז. מנין לחטאת שקיבל דמה בארבעה כוסות ונתן ד' מתנות מכוס אחד שכולן נשפכין ליסוד תלמוד לומר ואת כל דמה ישפך

כבר התבאר במסכת יומא דף נז: שחטאת החיצונה³³ דמה נזרק על מזבח החיצון ד' מתנות בד' קרנות. כלומר שהכהן לוקח מזרק הדם, ועולה לסובב של מזבח, ועומד אצל זוית דרומית מזרחית, וטובל אצבע יד ימינו בדם שבמזרק שביד שמאלו, ומותח האצבע הטבול בדם על חוד אותו זוית של מזבח למעלה מהסובב ואח"כ מקנח אצבעו מהדם בשפת המזרק, והולך ומקיף משם דרך ימין לקרן מזרחית צפונית, ומשם לקרן צפונית מערבית, ומשם לקרן מערבית דרומית, ובכל קרן וקרן כשיגיע אליו טובל אצבעו הנ"ל בהדם שבמזרק ומזה כבתחלה, ומקנח האצבע כלעיל. ואח"כ יורד מהמזבח ושופך שיירי הדם על יסוד דרומית מערבית.

וחטאת³⁴ שקיבל דמה בארבעה כוסות, ונתן מתנה אחת מכל כוס וכוס, שיירי ארבעתן נשפך על היסוד שנאמר (שם ד פסוק ל) וְאֵת כָּל דְּמָהּ יִשְׁפֹךְ, נתן ארבע המתנות מכוס אחד, שיירי אותו הכוס נשפך על היסוד ושאר הכוסות נשפכין לאמה³⁵.

³¹ שבכאן עניין אחר הוא שיפסל הקרבן ע"י עבודתו של הפסול, בזה וודאי תלוי רק באחת מן הד' עבודות שאם עשאה אחד מן הפסולין פסל את הקרבן, ורק בקבלה אם יש עוד דם הנפש מקבל הכשר וקבלת הפסול לא נחשבה לקבלה כלל. משא"כ הטמא א"א לחשבו כאלו לא עבד כלל דעבודתו חשובה והוי עבודה, וכמו שאם קבל הכשר וחזר וזרק וזרק וזרק ולא זרקו של הראשון פשיטא שהקרבן פסול שלא זרקו דם הקבלה, וא"א לחול קבלת השני כיון שכבר נגמרה ע"י הראשון ונעשה מותר הדם שיריים, וה"נ בקבלת הטמא, וממילא שנפסל הקרבן דאין כאן עוד קבלה. וזה שכתב עושה שיריים שיגרא דלישנא דגמי נקיט דמה שייך שיריים בקרבן פסול, אך עיקר כוונתו למה שכתב שהזבח נפסל דלעניין פסול הקרבן הוי קבלת טמא כקבלת טהור מפני שישנו בעבודה בקרבן הבא בטומאה לכך חשיבא עבודתו לפסול הקרבן. ערוך השולחן העתיד

הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף יח

³² השנות הראב"ד שם

³³ תפארת ישראל חומר בקודש פרק ה

³⁴ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ב הלכה כא

³⁵ ומבואר מכאן דכוס עושה את חבירו דחוי והיינו דוקא בכוס כשר אבל כוס פסול הוי כאדם פסול ולא מיבעי

דאינו עושה חבירו דחוי אלא אפי' שיריים לא הוי. הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

ח. ההוא למעוטי שירים שבצואר בהמה

כבר התבאר במסכת יומא דף מה: ולעיל דף טו. ודרה כה. שדם שחיטת הקרבנות שקיבלו בכלי כדינו³⁶, ונשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר, אבל אם נשפך מצואר הבהמה על הרצפה, ואספו ונתנו לכלי השרת נפסל הזבת.

ואם נשפך מקצת הדם³⁷ מצואר בהמה על הארץ ולא אספו, וקבל מקצתו מצואר בהמה, הרי זה כשר, ובלבד שיהיה זה הדם שנתקבל דם הנפש, לא דם התמצית ולא דם העור. ואפילו קלטו בכלי שרת מן האויר פסול כיון שבתחילת השחיטה לא היה נגד אוירו של כלי³⁸.

נשפך מצואר העוף על הרצפה ואספו מסתפק בגמ' להלן (דף צב) ונקטינן להומרא שלא יזרוק אותו הדם³⁹.

אולם צריך להתכוין לכתחילה לקבל כל הדם⁴⁰, כיצד הוא עושה אוחז הסימנים בידו ומוציאן עם הורידין לתוך המזרק, ושוחט שנים או רוב שנים כדי שיתקבל הדם כולו בכלי, ומגביה הסכין למעלה כדי שלא ירד הדם מעליה אלא מן הצואר, ודם שבסכין מקנחו בשפת המזרק. ובדיעבד שלא נתקבל כל הדם אלא רק מקצתו אינו מעכב⁴¹.

³⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כה

³⁷ רמב"ם שם הלכה כו

³⁸ זבח תודה טו. ד"ה נשפך וכתב דלרמב"ם טעמו משום דלא נתקדש בכלי ורש"י הולק עיי"ש

³⁹ תורת הקדשים טו. אות צ

⁴⁰ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ד הלכה ה וכמו שכתבו תוס' כאן ד"ה למעוטי

⁴¹ לה"מ והר המוריה בפסולי המוקדשין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

